

Emīls Boks
MIHAELA METAMORFOZES

Saule – vai patiešām tā nav nekas vairāk kā mirdzoša, ugunīga lode tur, pie debesjuma? Tā ir gigantiska, un tomēr tās rādiuss ir izmērāms; tā ir ārkārtīgi tālu no Zemes, taču tomēr izmērāmā attālumā? Bet, ja nu šī lode, šis debesu ķermenis, kas griež lokus virs mūsu galvām, būtībā ir tikai pazīšanās zīme, kas ārējā pasaulē liecina par kādu gigantisku, neredzamu būtni, kas aptver un pārņem visu un visus, tai skaitā arī mūs un visu mūsu Zemi, un bez kuras nekas nebūtu tāds, kāds tas ir, vēl vairāk, bez kuras nekas vispār nebūtu bijis no tā, kas ir? Bet, ja nu šis varenais, tūkstoškārt apdziedātais gaismeklis ir tikai līdz redzamai substancei izveidotā visuresošā, taču mūsu acīm neredzamā Dieva sirds; acīm neredzamā, bet tāda, kas vēlas, lai Viņa spēks tiktu uztverts un iepazīts ar mūsu pārējās cilvēciskās būtības starpniecību, tas ir, ar visu to orgānu palīdzību, kuri mums vēl ir jāiegūst mums priekšā esošās attīstības gaitā?

Īpaši Saules dzīvību dāvājošais spēks neļauj mums aprobežoties tikai ar tās identificēšanu ar ugunīgu lodi, jo, ja Saule neizstarotu neko citu, izņemot siltumu un gaismu, tad tā izraisītu tikai izžūšanu un jebkādas dzīvības izmiršanu, kā mēs to varam novērot tropiskā klimata zemēs. Senā mistiskā cilvēces apziņa, lūkojoties caur ārēji redzamo Saules ķermeni kā caur logu, vēl varēja raudzīt daudzās kārtās hierarhiski sakārtoto garīgo būtnu pasauli. Tā grieķi uztvēra pa debesjumu slidošo dienas spīdekli kā Dieva karieti, kā Hēlija ratus. Tomēr aiz un virs Hēlija viņi redzēja daudz augstāku un aptverošāku Dievu, kuru godāja Apollona jeb Mirdzošā Fēba vārdā. Hēlija sfēru mūsu redze vēl uztver, bet Apollona sfēra ir jau pārjutekliskas dabas. Apollons ir garīgās Saules Kungs, un kā Saules arfas īpašnieks, arīdzan harmoniju sfēru pavēlnieks, kuru avots un centrs atrodas Saulē. Ne ar ko neizmērojamās, visu mūsu Visumu caurstrāvojošās Saules ēteriskā ķermeņa dzīvību sajuta senie grieķi, vērsdamies pie Apollona. Tomēr senās pasaules misterijālā gudrība pazina vēl arī daudz augstākas dievišķās būtnes, varētu teikt, daudz augstākus visaptverošās Būtnes locekļus, ko mēs apzīmējam ar vārdu "Saule". Filosofo un imperatora Juliāna Apostatas mācība par Saules trīsvienību iesniedzas kristietības laikos. Visaugstākā Saules garīgā būtība, viņas pašas "Es" bija zināms cilvēkiem kopš tā laika, kad Zaratustra savā mācībā runāja par Ahura Mazdao, lielo Saules auru, par Dievu, kurš iziet caur nāvi un Augšāmcelšanos, Dievu, kuru vēlāk daudzas pirmskristietības reliģijas, gaidot Viņa atnākšanu, godināja Osirisa, Adonisa un citu dievu vārdos. Tikai uz īsu brīdi pašā kristietības ēras sākumā vēl iedegās nojausma, ka Kristū šis visaugstākais Saules Gars ir dzīvojis cilvēka veidolā uz Zemes. Juliāna laikā kristieši jau bija aizmirsuši šo noslēpumu.

Zināšanas par hierarhisko eņģeļu sfēru iekārtojumu, kuras Jaunajā Derībā it visur vēl domātas kā kaut kas pats par sevi saprotams, un mācība par hierarhijām, kuras aprakstījis Pāvila slavenais skolnieks atēnietis Dionisijs Areopagīts, veido senās Saules gudrības nodalu, kas sasniedza Viduslaikus un ietilpa kristietībā. Tas, ko senie cilvēki pārdzīvoja tiešajā redzējumā, vēlāk saglabājās tikai izjūtā, proti, ka Saule ir vārti vai logs, caur kuru uz mums no hierarhiski organizētajām sfērām noraugās visaugstākā dievišķā Būtne. No katras pakāpes, no katra garīgās pasaules līmeņa šī Būtne runā ar mums caur dažādām citām Būtnēm, kuras ir it kā šīs augstākās Būtnes dažādie apvalki un Tās vēstneši. Tā izplatījās tālāk šie tēlainie priekšstati par to, ka hierarhijas izvietojas tādos kā daudzkrāsainos lokos un it kā veido aiz fiziskās Saules gaismas paslēpto garīgo Saules auru. Ļoti daudzi gleznojumi liecina par to līdz pat salīdzinoši vēliem laikiem, piemēram, baptistērijas kupola apgleznojums blakus Florences katedrālei. Caur Saules "aci" uz mums raugās ne tikai dievišķās sfēras: kad mums izdodas izlauzties cauri ārējam gaismas apvalkam, kas apžilbina mūsu garīgo skatienu, mēs varam uztvert debesu pulku hierarhisko struktūru.

Eņģeļu hierarhijās kopumā īpašu lomu ieņem Ercenģelis Mihaels. Viduslaiku leģendās par svētajiem, kas seko kristīgajam gadam no dienas dienā, leģenda par Ercenģeli, kas iekrīt 29. septembrī, satur visu deviņu eņģeļu sfēru ainu. Pats Mihaels tiek saukts par visu Hierarhiju Valdnieku jeb Vadoni. Ercenģelis Mihaels ir tieši Saules Ercenģelis. Viņš parādās kā garīga Būtne, kas stāv aiz dienas spīdekļa, ko mēs uztveram ar ārējiem maņu orgāniem, Būtne, kura stāv vēl salīdzinoši tuvu cilvēku sfērai. Taču Viņš ir tikai daudz augstāku esamības valstību Vaigs, un – visbeidzot – pašā Kristus vaigs! Visas šīs valstības it kā izgaismojas caur Viņu, būdamas itin kā viņa tērpa daļas, kā Viņa ķermeņa locekļi, pašas Viņa Būtnes locekļi. Līdzīgi tam, kā cilvēka seja vēl nav pati viņa būtība, bet tikai viena viņa miesīgā apvalka daļa, kaut arī daudzkārt caurspīdīgāka nekā pārējās tādēļ, ka caur to var sevi paust cilvēka "Es", tāpat arī Mihaels ir visu hierarhiju veseluma vaigs, un arī visaugstākās no tām, proti, Kristus vaigs.

Jāņa "Atklāsmē" kā kulminācija ir attēlots Mihaels kā pūķa uzvarētājs. Kaujas aina ar pūķi parādās visās cilvēces garīgās vēstures pakāpēs kā centrālais mītiskais tēls. Pirmskristietības laikos kauju ar zvēram līdzīgo pretinieku veda slavenie, augstie Dievi: Babilonā – Marduks, Indijā – Indra, Grieķijā – Apollons, kurš nogāza pūķi Pifonu Kastālijas aizā. Agrīnās kristietības laikā pa visām Vidusjūras zemēm izplatās Saules dievišķā varoņa Mitras kults. Kristietības laikmetā jau cilvēki-varoņi uzsāk cīņu ar pūķi un gūst uzvaru: vēl kristietības neskartajos Ziemeļos tas ir Zigfrīds, agrīnās kristietības svēto vidū – sv. Georgs. Var rasties jautājums, vai tā nav viena un tā pati persona – šis briesmoņa Uzvarētājs, kurš nostājas mūsu priekšā zem daudzajiem vārdiem? Jā, pastāv kāds hierarhisks noslēpums, kas apvieno visus šos dažādos zvēra uzvarētāju tēlus savā starpā. Visās Debesu Valstības pakāpēs parādās kāds, kurš ir uzvarējis pūķi. Pirmskristietības laikos šajā tēlā caur Marduku, Indru, Apollonu raugās būtnes, kuras hierarhiju kāpnēs stāv augstāk par ercenģeļiem. Tās parādās it kā izgaismojoties Mihaela tēlam cauri. Viņš pats pārstāv kādu, ja tā var izteikties, vaigam līdzīgu starpsfēru starp augšu un apakšu, starp augstākām un zemākām pasaulēm. Bet kad laikmetu mijā Kristus veica Savu Darbu, cilvēki, kuri ar sava gara spēku spēja pacelties pāri vidējam, vispārcilvēciskam līmenim, savukārt kļuva "caurspīdīgi" Ercenģeļa Mihaela tēlam, kurš tad varēja darboties caur viņiem. Tāds bija arī pēdējais ziemeļu iesvētītais Zigfrīds un pirmais kristiešu bruņinieks svētais Georgs. Mihaela metamorfozes parādās visās debesu kāpņu pakāpēs pasaules caurredzamības dēļ, kas valda garīgās Saules sfērā.

Tēlainajā ainā – kaujā ar pūķi, kas beidzas ar uzvaru – attēlots Saules noslēpums un vienlaicīgi cilvēka garīgās būtības noslēpums. Cilvēkam jāpateicas par savu vertikālo stāju pasaulē, kas to paceļ pāri visām daudz zemāk attīstītām būtnēm, Saules garīgiem spēkiem. Arī augi saņem no Saules spēku augt augšup, vērst savu "skatu" pretī debesīm. Tikai tāpēc, ka cilvēks ir radniecīgs Saulei, viņš atraujas no dzīvnieka, kurš savas nespējas dēļ nostāties vertikāli, paliek piesaistīts spēkiem, kas darbojas zemes dziļēs. Mītiskās ainas, kas attēlo cīņu ar pūķi, jēga ir zvēra pārvarēšana cilvēkā: ārēji – kā cilvēces vēsturiskās attīstības saturs iepriekšējo periodu gaitā; iekšēji dvēseliski – kā morālās attīstības nemainīgais mērķis visos nākamajos Zemes attīstības laikos.

Sākumā pūķa uzvarētāji ir augstākās Būtnes. Mēs vērojam, kā darbojas augstākie Saules spēki, visu grandiozo kosmiskās vēstures posmu gaitā radot cilvēka veidolu. Ir zināmi Rūdolda Šteinera ziņojumi, kuros Mihaela kaujas aina ar pūķi attiecas jau uz dzīvnieku valsts rašanās brīdi uz Zemes. Tas bija laiks, kad vadošās garīgās Varas vēl paturēja pašu cilvēku garīgajā pasaulē, gaidot brīdi, kad viņš būs pilnīgi gatavs tam, lai pienācīgā veidā ienāktu Zemes iemiesojumā. Tām nācās aizsargāt šo savu nodomu, šo savu plānu no būtnēm, kuras tam pretojās, kuras negribēja gaidīt un rautin rāvās priekšlaicīgā iemiesojumā. Šīs dumpīgās būtnes, kas sacēlās pret dievišķo plānu, saņēma, ko gribēja, tās tika nomestas uz Zemes; rezultātā uz Zemes, daudz agrāk nekā parādījās fiziski iemiesojies cilvēks, radās pūķveidīgi dzīvnieku valsts pārstāvji.

Katrā vēsturiskās tapšanas pakāpē kauja ar pūķi norisinās arvien tuvāk Zemes sfērai, un ik reizes beidzas ar pūķa sakāvi. Tas vienmēr notiek Garīgā Cilvēka aizsardzības vārdā, kuram caur visām novirzēm un izkropļojumiem tomēr beigu beigās būs jāsasniedz visaugstākajai Saulei līdzīgs Tēls, kāds cilvēkam bija iecerēts kopš pašiem pirmsākumiem. Beigu beigās augstākais Saules Gars, visu Saules Garu Kungs, kurš nes Savā Būtnē cilvēka pirmtēlu un kuru tāpēc patiešām varēs nosaukt par Dievcilvēku, Pats ienāca Zemes iemiesojumā, lai izrautu no pūķa nagiem cilvēku, kas ir izkritis no likumsakarīgās attīstības plūsmas.

Tas fakts, ka uz kristietības laikmeta arēnas parādījās Mihaela cilvēciskās metamorfozes, proti, kaujā ar pūķi iesaistījās cilvēki-varoņi, norāda uz to, ka tagad (sākot ar Golgātas Mistērijas laiku uz Zemes) Garīgā Cilvēka nākotne, kuru arvien vēl apdraud dēmoniskie spēki, ir nodota paša cilvēka rokās. Īpaši mūsu apokaliptiskais laiks rēķinās, pat cer uz Saules kareivjiem no cilvēku vidus. Tas, kurš norādītājā, mūsu laikmetam atbilstošajā nozīmē kļūst par Mihaela sabiedroto Viņa kaujā ar ļaunumu, ir patiesais Kristus kalps.